

Relacje Zebrane przez Stowarzyszenia Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę, 1989

Testimonies Collected by the Association of the Polish Victims of III Reich

RG-15.265

United States Holocaust Memorial Museum Archives
100 Raoul Wallenberg Place SW
Washington, DC 20024-2126
Tel. (202) 479-9717
Email: reference@ushmm.org

Descriptive Summary

Title: Relacje zebrane przez Stowarzyszenia Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę (Testimonies collected by the Association of the Polish Victims of III Reich)

Dates: 1989

RG Number: RG-15.265

Accession Number: 2013.236

Creator: Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę

Extent: 5,257 digital images (PDF)

Repository: United States Holocaust Memorial Museum Archives, 100 Raoul Wallenberg Place SW, Washington, DC 20024-2126

Languages: Polish

Administrative Information

Access: No restrictions on access.

Reproduction and Use: Fair use only. The third party must obtain the Foundation's consent for any commercial use of the documents from the collection.

Preferred Citation: RG-15.265, Relacje Zebrane przez Stowarzyszenia Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę, 1989. United States Holocaust Memorial Museum Archives, Washington, DC.

Acquisition Information: Source of acquisition is the Fundacja Polsko-Niemieckie Pojednanie (FNP), Poland.

Forms part of the Claims Conference International Holocaust Documentation Archive at the United States Holocaust Memorial Museum. This archive consists of documentation whose reproduction and/or acquisition was made possible with funding from the Conference on Jewish Material Claims against Germany.

Accruals: Accruals may have been received since this collection was first processed, see the Archives catalog at collections.ushmm.org for further information.

Custodial History

Existence and location of originals: The original records are held at the Fundacja Polsko-Niemieckie Pojednanie, ul. Krucza 36, 00-921 Warszawa, Poland. Tel. (22) 629 73 35 or (22) 695 99 61 Email: informacja@fnp.pl. More information about this repository can be found at <http://www.fnp.pl/>

Processing History: Aleksandra B. Borecka

Related Materials

Zachować Pamięć. Warszawa: Główna Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce, Instytut Pamięci Narodowej, 1984.

Muszyński, Mariusz. Erinnerung Bewahren: Sklaven Und Zwangsarbeiter Des Dritten Reiches Aus Polen 1939-1945 =Zachować Pamięć : Praca Przymusowa i Niewolnicza Obywateli Polskich Na Rzecz Trzeciej Rzeszy w Latach 1939-1945. Warschau: Stiftung Polnisch-Deutsche Aussöhnung=Fundacja Polsko-Niemieckie Pojednanie, 2007.

Degiel, Rafał. Ostpreussen: Wspomnienia Polaków Wywiezionych Na Roboty Przymusowe Do Prus Wschodnich w Latach 1939-1945. Warszawa: Fundacja Polsko-Niemieckie Pojednanie, 2010.

Berlin. Wspomnienia Polaków z robót przymusowych w stolicy III Rzeszy w latach 1939-1945.

Gmitruk, Janusz. Ostmark: Wspomnienia Polaków z Robót Przymusowych w Austrii w Latach 1939-1945. Warszawa: Fundacja Polsko-Niemieckie Pojednanie, 2011.

Scope and Content of Collection

Contains testimonies of Polish victims of II Reich. These accounts constitute mostly the answers to a questionnaire sent by the Association of Polish Victims of the Third Reich (SPP) and edited by the Foundation of Polish-German Reconciliation (FNP) in 1989. Many of accounts contain photographs, poems and personal documents. The contest declared by SPP was entitled: "We commemorate the evidence of the suffering of the Polish people-slaves of the 20th century" („Utrwalamy świadectwa cierpień Polaków-niewolników XX wieku”). 195 accounts were sent, unfortunately not all of them survived.

System of Arrangement

The system of arrangement of the source repository has been preserved in digital images. Organized by the names of authors and titles of the testimony without any specific order.

Historical Note

Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę (SPP, Polish Association of Victims of III Third Reich) was founded in 1989 r. as an organization of victims of slave labor from the period of World War II. The aim of the organization is to document the historical truth about the fate of Polish victims of the Third Reich and the Nazi authorities, as well as social assistance to all victims of Germany, and to demand compensation from this country. The Association actively take on the national and international action to obtain redress and compensation for the Polish victims of the Third Reich.

Foundation Polsko-Niemieckie Pojednanie (FNP, Foundation for Polish-German Reconciliation) was established on November 27, 1991 per initiative of the government of the Republic of Poland. The Foundation collected ca. one million of applicants submitted by individuals who, during the years of 1992-2007 applied for the financial means for their forced labor for Third Reich. These applications usually quote detailed information about condition and geographical locations of work, also are supported by testimonies of witnesses, original photographs and documents.

Indexing Terms

Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę.
Fundacja Polsko-Niemieckie Pojednanie.
World War, 1939-1945--Prisoners and prisons, Polish.
World War, 1939-1945--Deportations from Poland.
World War, 1939-1945--Conscript labor--Germany.
World War, 1939-1945--Personal narratives, Polish.
Concentration camp inmates--Germany.
Forced labor--Germany--History--20th century.
Polish people--Germany--History--20th century.
Poland--History--Occupation, 1939-1945.
Germany--History--20th century.
Testimonies.
Photographs.
Poems.

CONTAINER LIST

Note: Inventory adapted from the finding aid provided by the Fundacja Polsko-Niemieckie Pojednanie (FNP), Poland.

In Polish.

Konkurs ogłoszony przez SPP nosił tytuł: „Utrwalamy świadectwa cierpień Polaków-niewolników XX wieku”

Relacje te są najprawdopodobniej odpowiedzią na ankietę wysyланą przez SPP a opracowaną przez FNP. Często relacje zawierają lakoniczną odpowiedź na konkretnie zadane pytania-takie jak w ankiecie FNP z 1998.

Lp	Autor	Tytuł

01	+ Chrznowska Irena	Wspomnienia KON-3 sygn. 704330
1	Brat Symforion Kondrat	Osobiste wspomnienia o św. Maksymilianie Kolbe Brak w bazie
2	Józef Banaś raczej słaba	Wspomnienia Sygn. 113781
3	Mieczysław Wojtowicz	Opowieść jeniecka Sygn. 228061
4	Krystyna Siemska Praca słaba	Wspomnienia Sygn. 228082
5	Eugeniusz Witkowski	Pamiętnik KZ-Lager Dora Mittelebau Sygn. 498826
6	Jan Nowojski	Wspomnienia Sygn. 316376
7	Irena Marczuk Taka sobie raczej słaba	Moje wspomnienia z przymusowej pracy w Niemczech Sygn. 202403
8	Henryk Czerwieński Dość interesujące krótkie fragmenty (rzeczywistość widziana oczami dziecka)	Wspomnienia wojenne Brak w bazie
9	Irena Latecka	Wspomnienia wojenne 1939-1940 Wstrząsające wspomnienia z terenów wschodnich (zaznaczyłam fragment), tylko całość napisana fatalnym językiem. Najciekawsze fakty i wydarzenia z okresu II wojny światowej, wiersze. Język dużo lepszy w tym kolejnym opowiadaniu. Sygn. 148580
10	Wiesław Cynkiem Bardzo ujmujący opis matki żegnającej się ze swoim dzieckiem wyjeżdżającym na przymusowe roboty. Praca dość dobra	Moja młodość z literą „P” Sygn. 251264
11	Stanisław Olejniczak Jest to skromna część całości, taka sobie	Wspomnienia Praca w okolicach Kołobrzegu Sygn. 057626
12	Aleksandra Jelinek Sytuacja w metrze zaznaczyłam fragment, opis jedzenia Kserokopie dokumentów	Wspomnienia z pracy przymusowej w Niemczech Sygn. 482960

13	Marian Holc Kserokopie dokumentów i zdjęć. Relacja dobra tylko bardzo lakoniczna. Rodzina pochodząca z Brześcia, razem z wojskami przesuwali się i w konsekwencji zamieszkali w Warszawie.	Wspomnienia dziecka wojny Sygn. 056308
14	Karol Kulawiński	Wspomnienia z okresu II wojny światowej - deportacja na roboty przymusowe do III Rzeszy Sygn. 018195
15	Leokadia Wojtaszek Opis eksperymentów pseudomedycznych w KL Auschwitz	Materiały dotyczące pobytu w KL Auschwitz Brak w bazie
16	Gabriel Rurarz Ciekawe wspomnienia życia na wsi. Ciężkie warunki egzystencji. Opis śmierci kolejnych członków rodziny.	Wspomnienia z lat okupacji Brak w bazie
17	Bogdan Walas Opis pracy w Baudienst.	Polska Służba Budowlana Sygn. 054719
18	Władysław Latyński Opis losów w czasie okupacji, praca w Królewcu. Całość relacji taka sobie.	Byłem dokerem w Królewcu Sygn. 207655
19	Józef Wesołowski Listy opisujące represję i będące przede wszystkim formą polemiki z przepisami obowiązującymi w FPNP	Wspomnienia pracy w Bauzugach Sygn. 033091
20	Stanisława Łupkowska - Bacowska Kserokopia Arbeitskarte Opis sytuacji i losów kobiet wybranych do celów prokreacyjnych Bardzo dobra relacja	Wspomnienia z niewolniczej pracy obozowej Praca w Niemczech fabryce amunicji Sygn. 305491
21	Zdzisław Taźbierski Dobra obszerna relacja	Dzienniki z czasów okupacji syg. 083620
22	Zbigniew Kasprzycki	Byłem niewolnikiem z literą „P” Sygn. 481940
23	Genowefa Lewczuk	Wspomnienia z pracy przymusowej w Niemczech Sygn. 231129
24	Stanisław Wróblewski	Moja wojenna tułaczka

		Sygn. 040827
25	Edward Szymański	Informacja o przebiegu pracy przymusowej Polaków w III Rzeszy Sygn. 190109
26	Edward Elarażny Opis wydarzeń z czasów okupacji. Pojedyncze wątki. Krótkie historie ludzi	Wawrzyniec Brzegowy - Historia pisana żółcią syg. 057466
27		Powtórzenie
28	Bronisław Zgoła Praca dość dobra Kserokopie dokumentów	Na robotach III Rzeszy. Człowiek z literą „P” syg. 028840
29	Tadeusz Szadkowski Praca fabryce okrutnego Berlinie, dość interesująca	Lata okrutnego czasu syg. 623248
30	Stefan Kurowski Praca w folwarku 500 h, ucieczka robót Praca napisana bardzo dobrym językiem. Bardzo interesującą.	Wspomnienia z pierwszych lat wojny i pracy niewolniczej w III Rzeszy w latach 1939-1945 syg. 512160
31	Teresa Bielawska-Tryba Wspomnienia małej dziewczynki, która została sama w obozie pracy kiedy jej matka została zabrana do KL Mauthausen	Dziecko w czasie okupacji hitlerowskiej na robotach przymusowych w Niemczech syg. 620579
32	Paweł Gutkowski Praca w Niemczech w gospodarstwie rolnym	Wspomnienia syg. 066455
33	Stanisław Kulasie Wspomnienia zostały uhonorowane drugą nagrodą w konkursie z 1967 r. ogłoszonym przez „Zielony Sztandar”	Wspomnijmy to jeszcze raz syg. 298396
34	Bronisław Guła <u>Doskonale napisana nowela o losie człowieka w wojennej rzeczywistości, wstrząsający opis wydarzeń uwarunkowanych trwającą wojną.</u>	Spotkania Sygn. 092533

35	Jan Drews	Wspomnienia z przeszłości, lata 1939-1946 Praca odmienna ukazująca pozytywną stronę robót przymusowych. Sygn. 101597
36	Wiktoria Bystrońska	Mroczna młodość Praca u rolnika następnie w fabryce w Gera, ucieczka z robót. Powrót do miejsca pracy. Praca dość interesująca. Sygn. 163686
37	Eugeniusz Misiecki	Relacja-wspomnienia Sygn. 101678 (3 str.)
38	Bolesław Kutowiński Fotokopie dokumentów	Arbeit nacht frei Autor pochodził z Kresów. Obraz okupacji na tych terenach. Praca przymusowa rodziny na kolei. Sygn. 034908
39	Krystyna Krakowiak	Moje wspomnienia Sygn. 434622
40	Jan Jemioło	Utrwalamy świadectwo cierpień Polaków-niewolników XX wieku Sygn. U60182
41	Józef Jeleń Kserokopie zdjęć i dokumentów	Cierniowa próba. Bardzo dobra wstrząsająca relacja, wysiedlenie rodziny, pobyt na Majdanku, następnie przeniesiony razem z rodziną na ulicę Krochmalna w Lublinie i wysłany na przymusowe roboty do Niemiec. Sygn. 071614
42	Henryk Solecki Kserokopie zdjęć	Mój wojenny los. Los rodziny w czasie początków okupacji. Wysiedlenie rodziny i skierowanie na przymusowe roboty do Prus Wschodnich. Mnóstwo szczegółów, praca może być tylko po dużych skrótach. Ucieczka przed zbliżającym się frontem Sygn. 104984
43	Zdzisław Sędziak Monografia V	Eksploatacja ludności regionu łomżyńskiego. Forma monografii, z bibliografią, kserokopie dokumentów uzyskanych ze SPP oddział w Łomży Brak w bazie
44	Kazimierz Popek Kserokopie dokumentów i zdjęć	Moje wspomnienia. Praca w rolnictwie na terenie Niemiec. Praca w zakładzie przemysłowym. Relacja bardzo obszerna i szczegółowa. Sygn. 354662

45	Stanisław Madej	Wspomnienia z lat wojennych Relacja taka sobie dość słaba. Sygn. 104984
46	Maria Majchrzak	Wyjątki ze wspomnień młodości Dwa wiersze Brak w bazie
47	Mieczysław Rumin	Lata spędzone na robotach przymusowych w Niemczech. Praca w pobliżu granicy ze Szwajcarią, praca w przetapialni serów. Sygn. 041771
48	Stanisław Bakierowski	Losy żołnierzy AK po powstaniu Sygn. 625666
49	Józef Lewicki	Pamięć po latach. Żołnierz, który znalazł się w okolicach Kowla, opis ucieczki przed Armią Czerwoną. Działalność w ZWZ Więzień obozu w Pustkowie a następnie obozu koncentracyjnego Sachsenhausen Sygn. 068126
50 druga sygnat ura SPP 167	Józef Seweryn, Stanisław Lewandowski Bardzo dobra relacja ciekawa czy wydana drukiem nie ma jej w katalogu BN	Meine jdische Mame. Moja żydowska mama. Opis stosunków międzyludzkich panujących w KL Auschwitz. Sygn. 066932
51	Bronisław Grzegorzek	Okupacyjne wspomnienia, praca w rolnictwie Sygn. 181320
52	Urszula Szymańska	Wspomnienia z czasów okupacji w Polsce Sygn. B83345
53	Jan Kruszka	Roboty przymusowe w Berlinie Sygn. 361198
54	Janina Halina Łukasiewicz	Wspomnienia z pobytu na robotach przymusowych w czasie okupacji niemieckiej. Praca pod Berlinem w fabryce Sygn. 031029
55	Anna Strzeszewska	Wspomnienia Praca pod Berlinem w fabryce od 1942 r., po bombardowaniu praca w Klausdorf. Sygn. 006318
56	Genowefa Wieczorek Kserokopie zdjęć Fragment relacji opis warunków w obozie	Mój przebieg życia niewolniczego Sygn. 031166
57	Stefania Chojnicka	Relacja o pracy i życiu robotnika przymusowego

	Oryginały zdjęć	Sygn. 093078
58	Stefania Kamińska	Wspomnienia z pracy niewolniczej. Praca w Berlinie w gazowni. Sygn. 395801
59	Franciszek Lisiecki	Wspomnienia Sygn. 298703
60	Wanda Kutmaj	Wspomnienia z pracy niewolniczej w Berlinie Sygn. 308628
61	Krystyna Borkowska	Wspomnienia Sygn. 066401
62	Stanisław Hatka Kserokopie dokumentów	Dokumenty pracy męża Stanisława Sygn. Stanisława Hatki sygn. 222553 Sygn. Żony Stefanii sygn. T34979
63	Heronim Tumiak	Wspomnienia z pracy w Volkswagenwerk - Wolfsburg Sygn. 296403
64	Józef Golas	Wspomnienia z pobytu na przymusowych robotach w III Rzeszy Sygn. 066424
65	Józef Drzewiecki i Aleksander Wesołowski (5 str)	W poszukiwaniu młodych lat w Berlinie i Oranienburgu Sygn. Drzewiecki Józef - 181320 Sygn. Wesołowski Aleksander - 201401
66	Genowefa Wierdak	Moje wspomnienia Praca w gospodarstwie, relacja bardzo słaba. Sygn. 066424
67	Edyta Stelmasińska	Mój życiorys. Praca w Skórczu Sygn. 048998
68	Czesław Józef Bednarek	Ucieczka z pod szubienicy. Praca dobra ale bardzo lakoniczna. Sygn. 112500
69	Maria Snita	Wspomnienia okupacyjne. Praca w fabryce samolotów (1 str) Sygn. 333933
70	Wiktor Pastor	Wspomnienia sygn. 512029
71	Katarzyna Pilarska	Ankieta dotycząca pracy niewolniczej w czasie okupacji -relacja Sygn. 303222
72	Roman Kramer	Wspomnienia Ankieta Sygn. 377911
73	Krystyna Maciaszek Fragment relacji opis traktowanie robotnic przez gospodarza	W stodole nad Odrą Sygn. 203267
74	Henryk Borkowski	Wspomnienia wojenne

		Sygn. 104685
75	Ryszard Gabryelczyk	Moje przeżycia wojenne Sygn. 320132
76	Zdzisław Machura	Sytuacja polskich robotników Wykaz nazwisk osób prześladowanych polskich robotników Brak w bazie
77	Lucjan Kamiński	Przywołajmy wspomnienia bo je znieśie czas Sygn. 040958
78	Wacław Zawada	Wspomnienia o niewolniczej pracy w czasie II wojny światowej Sygn. 181789
79	Kazimierz Urbaniak Zdjęcie z robót oryginał	Wspomnienia Sygn. KI 8508
80	Weronika Kawka Oryginalne zdjęcia z pogrzebu (urządzonego po wojnie) zamordowanego w więzieniu Polaka	Moje wspomnienia Sygn. 219228
81	Bronisława Roszyk Spisane wspomnienia męża Brunona (brak w bazie) Kserokopie dokumentów i zdjęć	Wspomnienia Sygn. U65721
82	Maria Łyszczarz	Wspomnienia Sygn. T52344
83	Stefan Kurowski	Wspomnienia okupacyjne Sygn. 512160
84	Tadeusz Grotowski	Odszkodowania wyjątkowe z okresu II wojny światowej Sygn. U65721
85	Jadwiga Andrzejewska	Oświadczenia dotyczące moich przeżyć w czasie II wojny światowej Brak w bazie
86	Marianna Kucińska	Moja przeżycia wojenne Sygn. B47633
87	Janina Stolińska Ksero bardzo dobrych zdjęć, warto napisać z prośbą o udostępnienie oryginałów	Opis niewolniczej pracy w Niemczech Sygn. 309277
88	Marian Bartczak	Opis pobytu w obozie w Działdowie Sygn. 347159
89	Krystyna Żarska	List otwarty do Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiej

		Brak w bazie
90	Krystyna Trojanowska	Fragmenty smutnych wspomnień Sygn. 114809
91	Antoni Przybysz	Wspomnienia z pobytu na przymusowych robotach w Niemczech 1943-1945. Życie na Kresach Wschodnich. W 1943 r. Wysłany na roboty przymusowe do Chemnitz. Sygn. 153963
92	Maria Fiskies	Moje wspomnienia z czasów II wojny światowej Sygn. 256977
93	Władysław Szmurło	Utrwalamy świadectwa Sygn. 198884
94	Bolesław Caban	Pamiętnik Sygn. 008964
95	Danuta Richter	Wspomnienia Sygn. U51150
96	Helena Krzysztofiak	Wspomnienia Brak w bazie
97	Janina Lawrenz	Wspomnienia Sygn. 303215
98	Łucja Bródniewska ***** ***** Relacja osoby przeznaczonej do zniemczenia, taka sobie, może jakiś krótki fragment.	Deportowana na zniemczenie Sygn. 303223
99	Zdzisław Kurpyta	Moje przeżycia w czasie przymusowej pracy w Baudienst Sygn. B65691
100	Halina Barbara Płyszewska	Z moich wspomnień. Autorka opisuje swoje losy po upadku Powstania Warszawskiego Sygn. 112450
101	Feliks Palczewski	Wspomnienia z lat wojny 1939-1945 Sygn. 182838
101	Zofia Skibińska	Moje wspomnienia wojenne Sygn. 406684
102	Henryk Czerwiński Jedna z relacji Henryka Czerwińskiego Znajduje się pod numerem 8 relacji przekazanych przez SPP	Był to rok 1941 rok Brak w bazie

103	Adelajda Sołtys	Nasz dzień w Berlinie Wiersz Sygn. 274321
104	Stanisław Kulasik 5 oryginalnych zdjęć.	Powrót do rodzinnego gniazda. Organizowanie życia po wyzwoleniu przed powrotem do kraju Sygn. 298396
105	Franciszek Kumała	Wspomnienia Sygn. 041867
106	Julian Nowak Wydane przez: Robotnicze Stowarzyszenie Twórców Kultury w Płocku. Bogato ilustrowane przez autora	Moje wspomnienia wojenne W wieku 10 lat razem z matką wywieziony do Niemiec. Pracowali w ogrodzie. Sygn. 226866
107	Zofia Królikowska	Wiersze. Apel do towarzyszek hamburskiej niewoli. Sygn. 083549
108	Wacław Paziewski	Wspomnienia Sygn. 661940
109	Kazimiera Krueger	Wspomnienia (forma ankiety) Sygn. 455095
110	Genowefa Mosiężna	Wspomnienia. Forma odpowiedzi na ankietę Sygn. 315825
111	Jan Król	Moja droga pod „P” Sygn. 083549
112	Jan Limanowski	Wspomnienia z lat wojny Sygn. 362354
113	Julian Nowak	Moje wspomnienia wojenne. Fragmenty wydrukowane w „ Kurierze Kutnowskim Sygn. 226866
114	Ludwik Maluga	Obozy pracy przymusowej we Wrocławiu. Wydane przez Towarzystwo Miłośników Wrocławia, Wrocław 1987 Brak w bazie
115	Eugeniusz Grabon Załączone kserokopie zdjęć z Baudienst	Relacja (dot. Baudienst) Sygn. 183206
116	Zygmunt Bajon	Wspomnienia. Dotyczące walki o Warszawę w 1939 r. Brak w bazie
117	Zygmunt Mazur	Wspomnienia z lat wojny. Opisana okupacja na Śląsku, relacja interesująca. Sygn. 100076
118	Stanisław Wojtak	Wspomnienia rękopis Sygn. 337642

119	Henryk Jakubczyk	Wspomnienia Sygn. 117879
120	Paweł Michalski	O Gott, O Gott Polemiczny list dotyczący warunków życia na przymusowych robotach. (trzy osoby o tym samym imieniu i nazwisku, brak bliższych danych).
121	Jan Gajda	Wspomnienia Sygn. 638570
122	Irena Kosma	Moje Wspomnienia syg. 311771
123	Eugeniusz Kosik	Droga cierpień i łez od Olchówki do Opola Lubelskiego Relacja z Wołynia, zmiana sytuacji po 1941 r. Praca lakoniczna ale bardzo ciekawa Brak w bazie
124	Witold Zalewski	Stosunek do Polaków w Niemczech hitlerowskich przeciętnych uczciwych Niemców Sygn. 318160
125	Marian Faba	Fragment wspomnień syg. 128825
126	Marian Antczak	Rys przymusowego robotnika w Reichu - wrzesień 1945 rok Praca lakoniczna w formie sprawozdania. Autor pracował w fabryce BMW przy produkcji części do samolotów. Sygn. 202159
127	Barbara Penc	Warkocze Sygn. 515292
128	Edward Górlach	Moje wspomnienia z czasów wojny. Makabryczny opis pobytu w obozach koncentracyjnych. Sygn. 067979
129	Teresa Kowalska	Relacja – Polenlager - 3 2 Sygn 318151
130	Jacek Wilczur	Krzyż skandynawski Kserokopia książki Brak w bazie
131	Konstanty Zagroba Kserokopie zdjęć i dokumentów	Wspomnienia. Pobyt w Działdowie Sygn. 086784
132	Jadwiga Kołodziej	Mój wojenny los. Praca w fabryce Inu w Mieroszowej k/ Wałbrzycha Sygn. 111126
133	„Ada” (brak danych osobowych)	Byłam tylko numerem w czasie hitlerowskiej okupacji

134	Kazimiera Lesiak	Wspomnienia z lat wojennych Brak w bazie
135	Marian Bartkowski	Wspomnienia. Odpowiedzi na pytania z ankiety Sygn. B73096
136	Władysława Biątek Kserokopia Arbeitskarte	Kim byłam? Co robiłam? Forma odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie. Praca w gospodarstwie rolnym Sygn. 378157
137	Zofia Starosta	Wspomnienia z lat okupacji Brak w bazie
138	Tadeusz Bemy	Pamiętnik Artykuł opublikowany w tygodniku „TAK I NIE” Sygn. 062697
139	Michał Świątczak Fotokopia zdjęcia, kserokopie dokumentów	Wspomnienia przesłane przez żonę Brak w bazie (osoba zmarła przed 1991 r.)
140	Wacław Pardo Praca na terenie Prus Wschodnich Kserokopie zdjęć, dokumentów i korespondencji	Zdarzenia i fakty pracy przymusowej w Ostpreussen 1941-1945. Relacja dość dobra. Opowiadanie w czasie terażniejszym - dobrze się czyta Sygn. 107727 (rękopis)
141	Marianna Biała Zdjęcia miejsc opisywanych przez Autorkę, kserokopia Arbetskarte ze zdjęciem	Praca przymusowa na terenie III Rzeszy Niemieckiej (wspomnienia) Relacja napisana dość dobrym językiem. Dokładny opis miejsca urodzenia - Łapy, zmiana sytuacji pod okupacją sowiecką. Okupacja niemiecka, wywózka na przymusowe roboty w okolicy Ełku. Praca w Sikorach Juskich w gospodarstwie rolnym. Praca dość interesująca. Sygn. 003751
142 ##### ##### ##### ####	Zygmunt Barczyński	Wspomnienia (kserokopia rękopisu). Praca obszerna opis, szczegółowy walk we wrześniu 1939 r. Deportacja na przymusowe roboty do Morzyczyna koło Gryfina. Praca dość dobra Sygn. 617670
143	Kazimierz Papiński	Moje wspomnienia wojenne. Wspomnienia o ojcu Władysławie Lesiaku straconym przez Niemców. List napisany do rodziny przed egzekucją. Brak w bazie
144	Zofia Wielemborek	Pelitera, wspomnienia wojenne Brak w bazie
145	Stefania Chojnacka	Cierpienia przelane na papier syg. 093078
146	Alfred Paruszewski	Wspomnienia z pracy przymusowej w Niemczech-03.1943-04.1945

147	Tadeusz Skrzypkowski	Praca przymusowa w czasie okupacji, deportacja do Niemiec i szczęśliwy powrót do domu
148	Stefan Hejza	Moje osobiste przeżycia
149	Kazimierz Kubarski	Wspomnienia robotnika z przymusowej pracy przy budowie fabryki J.G. Farbenindustrie Auschwitz
150	Stanisław Górny	Za co?
151	Tadeusz Kowalczyk	Zwierzyniec
152	Witold Chwiałkowski	Korzenie patriotyzmu dzieci i młodzieży polskiej, które wiodły do obozów pracy niewolniczej w III Rzeszy
153	Stefania Mokrzonowska	Wspomnienia
154	Józef Powalski	Moje wspomnienia z okresu wojny 1939-1945
155	Genowefa Plich	Praca przymusowa w Niemczech od 04.1942- 03.1945, Dombach, Munchendorf
156	Anna Dziego	Spadek-wspomnienia.
157	Eugenia Zacz	Życiorys od 1940-1945
158	Róża Nowotarska	Tryptyk wojenny (fragmenty książki)
159	Antoni Studziński	Wspomnienia wojenne. Jako 16. letni chłopak. Sygn. 535970
160	Barbara Palczewska	Wspomnienia z lat wojny
161	Eugenia Trojanowska-Jastrzębska	Wspomnienia rok 1939-1945 Z Łodzi została wywieziona na roboty i pracowała w szkółce róż w okolicach Hamburga. Brat został zamordowany w obozie koncentracyjnym. Sygn. 115273
162	Bronisław Pokora	Rębieliczenie w Simsdorfie
163	Stanisław Cybulski	Robotnicy polscy w III Rzeszy świadkami nalotów na Peenemunde
164	Stanisław Cybulski	Życiorys wojenny. Pełne rozgoryczenie związane z sytuacją domową. Wojna przy perypetiach domowych stanowiła jedynie tło. Praca raczej słaba. Sygn. 060628
165	Zenon Sutkowski	Konkurs na wspomnienia wojenne

166	Godło Hel	Opatowskie wspomnienia Autor syn zasłużonego wojskowego uczestnika powstania wielkopolskiego odznaczonego Virtuti Militari. Poznań na początku okupacji. Internowanie całej inteligencji. Wysiedlenie, okupacyjna rzeczywistość. Praca w pobliskim folwarku. Praca dobra Brak w bazie
168	Halina Brzózka (sygn. FPNP 030447)	Pamiętnik Lucyny Solka-Nowackiej. (zmarła w 1974 r.) Rozdziały: Płock w latach 1939-1945 Wrzesień 1939 Ravensbruck Wspomnienia wydane drukiem. Wstrząsające wspomnienia z pobytu w obozie, traumatyczne przeżycia z pobytu w Działdowie napisane dobrym językiem. Całość przejmująca. Brak w bazie
169	Józef Powalski	Moje wspomnienia z okresu wojny 1939-1945 roku Praca w Niemczech. Gehenna codzienności. Praca dość dobra. Sygn. 059423
169 a	Edmund Sobczak	Moje wspomnienia z okresu pracy niewolniczej w Niemczech. Wyjazd całej rodziny na roboty przymusowe do Niemiec, praca w gospodarstwie rolnym. Praca bardzo lakoniczna taka sobie. Sygn. 060809
170	Józef Tadeusz Mrówczyński	Wspomnienia Relacja napisana bardzo dobrym językiem. Praca w zakładach lotniczych. Po ucieczce rozpoczął pracę w Rostocku. Opis zakładu, pracy, warunków życia. Sygn. 271026
171	Stanisław Janus	Było przeminęło. Wspomnienia - pamiętnik z pracy niewolniczej w III Rzeszy, 03.1941-01.1945
172	Kazimiera Kosonowska 4 zdjęcia i kserokopie dokumentów	Wspomnienia z obozu pracy przymusowej w Berlinie Wspomnienia dotyczą pobytu w obozie pracy przymusowej w Berlinie. 4 zdjęcia i kserokopie dokumentów. Sygn. 051031

173	Kazimierz Błaszczak	Utrwalamy świadectwa cierpieli Polaków-niewolników XX wieku Wywieziony na prace przymusowe do Niemiec okolic Gostynina. Praca w majątku Neu Pausow. Autor miał wówczas 14 lat. Praca dość interesująca. Sygn. 226036
174	Kazimierz Włodarczyk	Lata zniewolenia Ojciec zginął w Ostaszkwie. Autor wywieziony do Kluczborka, praca na kolei. Sygn. 000546
175	Stanisław Rajski	Droga przez kaźnie Praca dobra zaopatrzona w plany obozu. Napisana w latach 70. Wstrząsający obraz obozowej rzeczywistości Sygn. 088420
176	Dominik Fijałkowski	Wrażenia z pracy przymusowej w Niemczech w okresie od października 1939 do czerwca 1945 roku. Pracował w gospodarstwie ogrodniczym Sygn. 299997
177	Jan Steć Pochodzi z Wołynia jednak ta kwestia potraktowana marginalnie	Moje wspomnienia z pobytu w obozie karnym pracy przymusowej w czasie II wojny światowej Sygn. 056223
178	Irena Choroba	Wspomnienia wojenne syg. 434629
179	Antoni Bilski	Moja praca przymusowa w III Rzeszy Niemiec. Pracował u kowala w Altburgu jako pomocnik opis rzeczywistości. Trafił na przyzwoitych ludzi. Praca taka sobie. Sygn. 186563
180	Witold Zalewski	Handel polskimi przymusowymi robotnikami w Ratyzbonie. Przez Skaryszewską przewieziony do Norymbergi Sygn. 318160
181	Romuald Łazarowicz	Wspomnienia młodocianego niewolnika III Rzeszy,. Bardzo ciężkie warunki życia Sygn. 500271
181	Adam Rząsa	Wojenna tułaczka Pracował w zakładzie szewskim w okolicach Głubczyc. Sygn. 397235
182	Małgorzata Barwicka	Inna krzywda Bardzo ciekawa relacja dotycząca odnalezienia ofiar - matek dzieci zamordowanych w KINDERHEIM

183	Mieczysław Martyn	Relacja byłego więźnia gestapo „Pod Zegarem” Zamku Lubelskiego, Radogoszczu i innych obozów w Niemczech w latach 1941-1945. Sygn. 117957
184 ****	Edward Zawadzki 1 zdjęcie	Wspomnienia z lat wojny Praca na terenie Prus Wschodnich praca dość ciekawa (obszerna) następnie praca w Berlinie Sygn. 172086
184	Zofia Królikowska Bardzo dobra relacja Do Kobiet	Wspomnienia Autorka mieszkała w Łęczycy, wywieziona do Hamburga. Doskonały opis życia codziennego, radości i smutków. Sygn. 083549
185	Tadeusz Dyoziński	Tak było-fragmenty wspomnień. Pobyt w Pustkowie, stosunki panujące w obozie. Sygn. 060814
186	Tadeusz Bemy	Konspiracja Sygn. 062697
187	Kazimiera Kaźmierczak 2 zdjęcia (matka autorki i autorka wspomnień)	Niewolnicy XX wieku. Szczegółowy opis przejść i pracy przymusowej w majątku w Niemczech Sygn. brak
188	Henryk Solecki Praca na terenie Prus Wschodnich	Mój wojenny los, fragmenty. Całe opowiadanie liczy ponad 150 stron. Sygn. 104989
189	Eugeniusz Dworniczak (dość dobra obszerna relacja) 3 zdjęcia wykonane podczas prac	Sonder Lager in Eberswalde Opis sytuacji w Łodzi w pierwszych dniach wojny. Terror okupanta. Praca fabryce przymusowych amunicji. Sygn. 123757
190	Praca zbiorowa członków koleżeńskiej grupy „AEG-Heninigsdorf” przy Stowarzyszeniu Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę, oddział w Łodzi Dołączone kserokopie zdjęć i dokumentów z czasu pobytu na robotach	Losy robotników przymusowych w AEG w Hennigsdorfie k/Berlina
191	Stefan Wojtaszczyk	Wspomnienia na bazie własnych przeżyć w więzieniach i obozach koncentracyjnych Był więźniem KL Sygn. 040956

192	Irena Opitz	Wspomnienia z lat 1942-1945. Dziecko Zamojszczyzny. Potworne warunki życia. Sygn. 183807
193	Witold Zalewski Opis sytuacji we Lwowie po wkroczeniu wojsk radzieckich i zmiana sytuacji po wkroczeniu wojsk niemieckich.	Handel polskimi przymusowymi robotnikami w Ratyzbonie. Wywieziony z Warszawy do Norymbergi. Sygn. 106552
194	Witold Zalewski Praca dość dobra	Stosunek do Polaków w Niemczech hitlerowskich lokalnych władz nazistowskich Sygn. 106552
195	Karol Gawłowski	Wspomnienia z Ulm. Gdzie autor pracował w fabryce. Bardzo interesująca relacja. Tylko lakoniczna (jedynie 15 str) Sygn. 040829